

תנודות חדות בשערי המניות וירידה במחזורי המסחר במניות – בדצמבר 2008

בדצמבר נמשכו התנודות בשערי המניות, בעולם ובישראל. בארה"ב השפיעו על השוק קריסת גופים פיננסיים נוספים והמשבר בענף הרכב מחד, ומאיך גיסא הורדות הריבית לשיעור נמוך היסטורית של 0.25%. גם בישראל הורדה הריבית לשיעור הנמוך מעולם - 1.75%. מדד ת"א-100 עלה בכ-6% בעשרת הימים הראשונים, לאחר מכן התהפכה המגמה ונרשמו ירידות שערים חדות, בשיעור של כ-14%. בשבוע המסחר האחרון, במקביל לפתיחת הלחימה ברצועת עזה, התחדשו עליות השערים ובסיכום חודשי ירדו מדדי ת"א-100 ות"א-25 בכ-5% וכ-2%, ומתחילת השנה ירדו בכ-51% וכ-46%, בהתאמה. ירידות שערים חדות אפיינו את כל מדדי המניות. בלט מדד נדל"ן-15 עם ירידה חודשית חדה של כ-21% וירידה שנתית של כ-80%. מדדי יתר-50 ות"א-75 ירדו בדצמבר בכ-13% וכ-17%, בהתאמה, והשלימו ירידה חדה בשיעור של כ-73% וכ-68% מתחילת השנה.

מדד אג"ח חברות, צמודות המדד, ירד החודש בכ-2.5% והשלים ירידה שנתית של כ-16.5%. לירידה זו תרם מדד תל-בונד-40, (שרבות מאיגרות החוב הכלולות בו קשורות לענף הנדל"ן) שירד בדצמבר בשיעור דומה וצנח בכ-22% מאז השקתו בפברואר 2008. אג"ח חברות צמודות המט"ח, המושפעות מהתנודות בשער הדולר ביחס לשקל, ירדו בכ-3.5% בדצמבר ובכ-5.5% מתחילת השנה.

מאיך, איגרות החוב הממשלתיות הלא צמודות מסוג "שחר" ואיגרות החוב הממשלתיות צמודות המדד, שעלו בכ-5%, בולטות עם עלייה של כ-12.5% וכ-9.5%, בהתאמה, בסיכום שנת 2008.

בדצמבר ירד מחזור המסחר במניות, זה החודש שני ברציפות, והסתכם בכ-1.3 מיליארד שקל בלבד - נמוך בכ-35% מהמחזור הממוצע מתחילת השנה. מגמה דומה אפיינה את המסחר בנגזרים, כאשר בדצמבר נסחרו כ-250 אלף אופציות על מדד ת"א-25 וכ-38 אלף אופציות דולריות, מחזורים נמוכים לעומת הממוצע בשנת 2008. לעומת זאת, באיגרות חוב ובמק"מ הסתכמו המחזורים החודש בכ-4.5 וכ-0.9 מיליארד שקל, בהתאמה, והיו גבוהים מהמחזורים הממוצעים מתחילת השנה.

בדצמבר בוצעו בשוק המניות המקומי שלוש הנפקות זכויות והנפקה אחת לציבור בהיקף של כ-620 מיליון שקל. בלטה כור, שגייסה בדצמבר כ-600 מיליון שקל ובסיכום שנת 2008 גייסה כ-1.7 מיליארד שקל בשלוש הנפקות זכויות. כמו כן, קרדן א.וי. הקצתה מניות בשווי של כ-320 מיליון שקל לבעלי מניות "ג'י.טי.סי", במסגרת מיזוגה בחברה ומחיקתה מהמסחר בבורסה. בסיכום שנת 2008 השנה גייסו החברות בשוק המניות בתל-אביב כ-6 מיליארד שקל, לעומת סכום שיא בהיקף של כ-21 בשנה הקודמת.

טבע השלימה, לקראת סוף החודש, הקצאת מניות בהיקף ענק של כ-11.4 מיליארד שקל, במסגרת מימון רכישתה של חברת התרופות האמריקנית Barr- ומיזוגה בחברה.

בשוק מוצרי המדדים הונפקו שתי תעודות סל על מדדי אג"ח ממשלתי "גליל", תעודת סל אחת על מדד מק"מ ותעודה ממונפת אגרסיבית על מדד ת"א-25. במחצית השנייה של החודש פקעו 19 סדרות של אופציות כיסוי - 16 אופציות כיסוי על מדדי מניות בינלאומיים, 2 אופציות כיסוי על מניית "גוגל" הנסחרת בנאסד"ק ו-1 אופציית כיסוי על הדולר. בסוף שנת 2008 נסחרים בבורסה 333 מוצרי מדדים - 276 תעודות סל ו-57 אופציות כיסוי, לעומת 237 סדרות בתחילתה. מחזור המסחר היומי במוצרי המדדים, בדצמבר, מהווה כ-16% ממחזור המסחר במניות וכ-27% ממחזור המסחר באג"ח חברות.

הממשלה גייסה בדצמבר בבורסה סכום של כ-6 מיליארד שקל, בדומה לחודש הקודם, כ-90% ממנו באמצעות אג"ח לא צמודות וכ-10% באמצעות אג"ח צמודות מדד. מנגד, נרשמו פדיונות ענק של אג"ח לא צמודות בסך של כ-7.5 מיליארד שקל. כלומר, סך הפדיונות נטו של הממשלה בדצמבר הסתכם בכ-1.5 מיליארד שקל. בסיכום שנת 2008 גייסה הממשלה סכום ענק בהיקף כ-31 מיליארד שקל - יותר מפי 2.5 הסכום שגויס על ידה בשנים 2005-2007.

נתונים עיקריים
(במיליוני שקלים)

2006	2007	2008		
1,453	2,075	1,964	מניות	מחזור מסחר יומי ממוצע
1,709	3,281	4,020	אג"ח	
11,884	21,389	6,230	מניות ⁽¹⁾	גיוס הון בישראל
47,301	87,117	23,354	אג"ח לא ממשלתי ⁽²⁾	

(1) כולל הקצאות פרטיות ומימוש אופציות; לא כולל גיוס הון בחו"ל.

(2) כולל אג"ח חברות, מובנות, תעודות פיקדון, אג"ח נ.ש.ר, רצף מוסדיים ומימוש אופציות; לא כולל הקצאות פרטיות לחברות בנות.

הסקטור העסקי גייס החודש מהציבור וממוסדיים, באמצעות אג"ח, כ-1.1 מיליארד שקל ובסיכום שנת 2008 גייס כ-23 מיליארד שקל, לעומת סכום שיא בהיקף של כ-87 מיליארד שקל בשנת 2007.

בשוק האג"ח הראשוני לא נרשמה גם החודש פעילות מהותית ובוצעה רק הנפקה אחת לציבור ע"י **לאומי מימון**, שגייסה מהציבור כ-0.7 מיליארד שקל באמצעות אג"ח צמודות מדד. כ-270 מיליון שקל וכ-180 מיליון שקל נוספים גויסו ע"י **בינלאומי הנפקות ומזרחי טפחות הנפקות**, בהתאמה, באמצעות הקצאות פרטיות של אג"ח צמודות מדד למשקיעים מוסדיים. בסיכום שנת 2008 גייס הסקטור הבנקאי כ-9 מיליארד שקל, המהווים כמחצית סך ההנפקות וההקצאות של אג"ח לא ממשלתיות לציבור.

בדצמבר, התמתנו היצירות בקרנות הכספיות שהושקו בתחילת השנה והם הסתכמו בכ-1 מיליארד שקל. בסיכום שנת 2008 בולטות קרנות נאמנות אלה עם יצירות בהיקף של כ-28 מיליארד שקל, בעיקר על חשבון פדיונות בקרנות האג"ח.

בקרנות האג"ח נרשמו החודש פדיונות בסך של כ-2.3 מיליארד שקל, המשלימים פדיונות בהיקף של כ-26 מיליארד שקל מתחילת השנה. בקרנות השקליות התהפכה המגמה ונרשמו בדצמבר יצירות בהיקף של כ-1.5 מיליארד שקל, לאחר פדיונות בסך של כ-4.5 מיליארד שקל מתחילת השנה. בקרנות הנאמנות המנייתיות ובקרנות המשקיעות בחו"ל, לא נרשמה החודש פעילות מהותית וסך הפדיונות בהן בשנת 2008 מגיע לכ-4 מיליארד שקל בכל סוג.

	<u>שנתי 2008</u>	<u>דצמבר 2008</u>	
1. ערך שוק (מיליארדי שקלים)			
א. מניות והמירים	507.9		
ב. איגרות חוב (ממשלתיות ואחרות)	645.0		
ג. מלווה קצר מועד	72.0		
2. מחזורי מסחר יומי ממוצע (מיליוני שקלים)			
א. מניות והמירים	1,964	1,285	
ב. איגרות חוב	4,020	4,483	
ג. מלווה קצר מועד	784	949	
3. נגזרים ממוצע יומי (באלפי יחידות)			
א. אופציות וחוזים על מדד ת"א-25	332	250	
ב. אופציות וחוזים על מט"ח	45	40	
4. גיוס הון וחברות חדשות			
א. מספר "חברות מניות חדשות" בבורסה	4	1	
ב. מספר הנפקות לציבור			
1. מניות והמירים	24	4	
2. איגרות חוב לא ממשלתיות (ללא מוסדיים)	43	1	
ג. היקף ההנפקות וההקצאות (מיליוני שקלים)			
1. מניות והמירים*	18,765	12,339	
מזה: גיוס הון בישראל	6,230	961	
2. איגרות חוב לא ממשלתיות*	23,354	1,124	
מזה: איגרות חוב נ.ש.ר ו"רצף מוסדיים"	4,461	0	
3. איגרות חוב ממשלתיות ברוטו	53,068	6,034	
4. איגרות חוב ממשלתיות נטו	31,354	-1,531	
5. שינוי נומינלי במדדי שערים			
א. ת"א-25	-46.2%	-1.9%	
ב. ת"א-100	-51.1%	-4.9%	
ג. "יתר"	-54.0%	-3.1%	
ד. תל-טק 15	-64.3%	-9.0%	
ה. איגרות-חוב ממשלתיות	9.5%	4.6%	
ו. תל-בונד 60	-12.4%	-0.2%	
6. מספר חברות שמניותיהן רשומות	642		
7. גיוס נטו בקרנות נאמנות (מיליוני שקלים)			
א. קרנות מניות	-9,650	-131	
ב. קרנות אג"ח	-3,993	-91	
ג. קרנות שקליות	-26,301	-2,284	
ד. קרנות כספיות	-2,828	1,501	
ה. קרנות חו"ל	28,275	982	
ו. קרנות שונות	-4,737	-233	
	-66	-6	

נורית דרור
יחידת המחקר

* כולל מימושי אופציות; לא כולל הקצאות לחברות בנות ומוצרי מדדים.